

Okruhy ke státním závěrečným zkouškám – magisterské studium	
Vysoká škola	Technická univerzita v Liberci
Součást vysoké školy	Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Název studijního programu	Speciální pedagogika (navazující magisterský program)
Specializace	Logopedie, Surdopedie
Speciální pedagogika	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Komparativní speciální pedagogika. Modely školských systémů. Kulturní podmíněnost v pojetí postižení. Srovnání konceptů speciální pedagogiky v různých zemích. Komprehenzivní speciální pedagogika. Komplexní služby pro osoby se zdravotním postižením v České republice a v zahraničí. 2. Specifika edukace z hlediska jednotlivých pedií. Specifika realizace inkluzivního vzdělávání z hlediska jednotlivých pedií. Legislativní rámec, možnosti a omezení speciálně pedagogické inkluze. Příprava pedagogů na inkluzivní vzdělávání. 3. Poradenství v oblasti zaměstnávání a sociální oblasti. Problematika sociálního zabezpečení, sociální dávky. Standardy kvality sociálních služeb. 4. Nadaní žáci - legislativa týkající se edukace nadaných žáků, metody práce s nadanými žáky. Projevy chování a učení nadaných dětí s ohledem na jejich věk, jejich identifikace ve školním kolektivu. Spolupráce školy a rodiny v péči o nadané dítě. ICT využívané v procesu vzdělávání nadaných žáků. 5. Specifické poruchy učení (SPU) – definice, symptomatologie a etiologie. Problematika komunikace u jedinců se SPU. Model verbální komunikace a funkce jazyka. SPU v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Individuální vzdělávací plán jako prostředek individualizace výuky s ohledem na hloubku postižení jedince se SPU. Hodnocení a klasifikace. Otázka slovního hodnocení. Specifika výuky cizích jazyků. Přijímací zkoušky, maturitní zkouška u žáků se SPU. 6. Reeducace a kompenzace specifických poruch učení s hlavním důrazem na dyslexii. Kooperativní metody učitel - žák - vrstevnická skupina se zaměřením na porozumění čteného textu (faktory determinující porozumění, posuzování úrovně, postup při nácviu porozumění, interaktivní výuka podporující zlepšení porozumění, vysuzování, metoda QAR - práce s naučnými texty). 7. Specifické poruchy chování (SPCH) – vymezení pojmů dle mezinárodních klasifikačních systémů (DSM-IV, MKN-10), etiologie, symptomatologie. Diagnostika SPCH s dopadem do pedagogické praxe. Sekundární následky SPCH. Psychosociální aspekty SPCH – kontext rodiny. 8. Vymezení etopedie jako speciálně pedagogického oboru. Problematika motivace ve vztahu k poruchám chování. Psychologické aspekty vývoje osobnosti jedince s poruchou chování a emocí. 9. Klasifikace a typologie poruch chování. Komplexní charakteristika vybraných poruch chování včetně prevence. Šikana a způsoby jejího řešení. Kyberšikana a další nevhodné využívání ICT a možnosti jejich minimalizace. Závislostní chování a možnosti jeho ovlivňování. 10. Systém péče o jedince s poruchami chování. Pedagogicko-psychologické poradny. Střediska výchovné péče. Oddělení sociálně právní ochrany. Screeningové metody u prevence poruch chování. Profesionální pěstounská péče. 11. Politika zaměstnanosti v České republice, aktuální legislativa týkající se zaměstnavatelů, uchazečů o práci a osob znevýhodněných na trhu práce. 12. Poradenství pro osoby marginalizované, sociálně znevýhodněné, ohrožené sociálním vyloučením. Soudobé trendy v poradenství. 13. Možnosti využití ICT u žáků s různými druhy postižení (např. vhodné druhy hardware a software). 14. Vymezení speciálně pedagogické disciplíny psychopedie. Bio-psycho-sociální přístup k lidem s mentálním postižením. Klasifikace mentálního postižení. Edukace dětí a žáků s mentálním postižením. 	

15. Přístup k žákům s mentálním postižením v procesu inkluze. Aktuální školská legislativa v souvislostech se vzděláváním žáků s mentálním postižením. Rámcové vzdělávací programy. Podpůrná opatření realizovaná u dospělých jedinců s mentálním postižením. Celoživotní vzdělávání jedinců s mentálním postižením.
16. Sociální péče o lidi s mentálním postižením (chráněné bydlení, osobní asistence, stacionáře, respitní péče). Společenské organizace a občanská sdružení. Poradenské služby. Sociálně právní pomoc těžce zdravotně postiženým lidem v rámci speciálně pedagogického poradenství. Možnosti uplatnění lidí s mentálním postižením na trhu práce (podporované zaměstnávání, chráněné dílny).
17. Alternativní a augmentativní komunikace u lidí s těžkým mentálním postižením (sociální čtení, Globální metoda, nonverbální komunikační prostředky – BLISS systém, Makaton). Legislativa vztahující se k problematice sociální péče o lidi s mentálním postižením.
18. Somatopedie jako speciálně pedagogický obor. Přehled tělesných postižení a chronických onemocnění. Nové trendy ve vzdělávání žáků se somatickým postižením. Zvláštnosti ve vývoji dítěte s tělesným postižením. Speciální vzdělávací potřeby. Integrace dítěte, žáka, studenta s tělesným postižením do běžného školského systému.
19. Diagnostika a edukace člověka s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním s ohledem na školní podmínky. Rámcové vzdělávací programy. IVP, hodnocení a klasifikace. Pedagogický asistent. Ucelená rehabilitace. Léčebné, sociální, pedagogické a pracovní prostředky rehabilitace. Kompenzační pomůcky. Osobní asistent.
20. Onemocnění nervového systému (degenerativní, záchvatovitá), traumata nervového systému. Prevence, příčiny, péče a dopad na edukaci jedinců s tímto typem postižení.
21. Možnosti speciálně pedagogické intervence a podpory rodiny. Raná péče pro rodiny s dětmi s postižením. Komplexní systém poradenství. Kompenzační pomůcky. Socializace lidí s postižením.
22. Tyflopédie jako speciálně pedagogický obor. Fyziologie a patofyziologie zrakové percepce. Typy, druhy a stupně zrakového postižení a jejich etiologie a charakteristika. Speciálně pedagogická diagnostika zrakových funkcí. Možnosti reedukace a kompenzace zraku. Zraková hygiena. Zraková stimulace.
23. Specifika vývoje člověka se zrakovým postižením v jednotlivých vývojových etapách. Psychické zvláštnosti lidí se zrakovým postižením. Možnosti edukace, integrace a inkluze.

Literatura

- BENDO VÁ, P., JEŘÁBEK, K., RŮŽIČKA, V. *Kompenzační pomůcky pro osoby se specifickými potřebami*. 1. vyd. Olomouc: UP 2006. 104 s. ISBN 8024414368.
- BAZALOVÁ, B. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v zemích Evropské unie a v dalších vybraných zemích*. Brno: MU, 2006. ISBN 80-210-3971-X.
- BLAŽKOVÁ, R., MATOUŠKOVÁ, K., VAŇUROVÁ, M., BLAŽEK, M. *Poruchy učení v matematice a možnosti jejich nápravy*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-89-3.
- ČADILOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, Z. *Strukturované učení*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-475-5
- DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. aj. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. 1. vyd. Praha : Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- EDELSBERGER, L. aj. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany: H+H, 2000. ISBN 80-86022-76-5.
- ELLIOTT, J., PLACE, M. *Dítě v nesnázích*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada, 2002. ISBN 80-247-0182-0
- HEALEY, J. M. *Leváci a jejich výchova*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-701-9.
- *Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence, čj. 14 453/2005-24*
- JANOTOVÁ, N. *Kapitoly o integraci sluchově postižených dětí*. 1. vyd. Praha: Septima, 1996. ISBN 80-85801-81-7.
- JURÁŠKOVÁ, J. *Základy pedagogiky nadaných*. 1. vyd. Praha : IPPP ČR, 2006. 131 s. ISBN 80-86856-19-4.
- KAPRÁLEK, K., BĚLECKÝ, Z. *Jak napsat a používat individuální vzdělávací program*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-887-2.
- KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*. 2. vyd. Praha: Septima, 1998. ISBN 80-7216-051-6.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. 455 s. ISBN 978-80-7367-828-9.
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. 2. vyd. Praha : Portál, 2005. 256 s. ISBN 80-7367-014-3.

- KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-409-5.
- KRAHULCOVÁ, B. *Dyslalie*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2003. ISBN 80-7041-413-8.
- LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. 191 s. ISBN 978-80-7367-433-5.
- MATĚJČEK, Z. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. 1. vyd. Praha: SPN, 1992. ISBN 80-04-25236-2.
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy čtení*. 3. vyd. Jinočany: H+H, 1995. ISBN 80-85787-27-X.
- MATĚJČEK, Z. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.
- MATĚJČEK, Z. *Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 1997. ISBN 80-85121-89-1.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika I. díl (terminologická vymezení)*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2006. 42 s. ISBN 80-7372-104-0.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika II. díl – Úvod do speciálně pedagogických disciplín*. 1. vyd. 85 s. Liberec: TU v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-376-7
- MICHALOVÁ, Z. *Integrativní speciální pedagogika – pracovní verze*. Liberec: TU v Liberci, 2007.
- MICHALOVÁ, Z. *Sonda do problematiky specifických poruch chování*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Tobiáš, 2007. ISBN 978-80-7311-075-8.
- MICHALOVÁ, Z. *Vybrané kapitoly z problematiky specifických poruch učení*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2008. 128 s. ISBN 978-80-7372-318-7
- KREJČÍŘOVÁ, O. a kol. *Problematika zaměstnávání občanů se zdravotním postižením*. Praha : Rytmus, 2005. ISBN 80-903598-1-7.
- KUBOVÁ, L. *Alternativní komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha : Tech-market, 1996.
- KUBOVÁ, L. *Piktogramy – metodická příručka*. Praha : Tech-market, 1997.
- MERTIN, V. *Individuálně vzdělávací program*. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-033-4.
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno: Paido, 1996, 1998. ISBN 80-85931-60-5.
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- *Národní plán opatření pro snížení negativních důsledků zdravotního postižení*. Sbor zástupců organizací zdravotně postižených ve spolupráci se sekretariátem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany. Praha, 1993.
- *Národní plán pro vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením*. Usnesení vlády ČR č. 256 ze dne 14. 4. 1998. Praha: SZOZP.
- NAVRÁTIL, P. *Rómové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.
- OPATŘILOVÁ, D. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3819-5.
- PIKÁLEK, Š. *Výchovná a pracovnorehabilitační činnost u těžkomentálně postihnutých*. Bratislava : Sapientia, 2004. No ISBN
- PECHOVÁ, J. *Cvičení pro zdraví s balančními míči a dalšími pomůckami*. Praha :Portál, 2000. ISBN 80-7178-448-6.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na oftalmopedii. 1. díl*. 2. upr. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-001-9.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na tyflopeditii. 2. díl*. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-004-3.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly z etopédie. Klasifikace a diagnostika poruch chování*. 2. upr. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2006. 71 s. ISBN 80-7372-087-6
- PEŠATOVÁ, I., TOMICKÁ, V. *Úvod do integrativní speciální pedagogiky*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2007. 115 s. ISBN 978-80-7372-268-5
- PIPEKOVÁ, J. *Terapie ve speciální pedagogické péči*. 2. vyd. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-010-7.
- PIPEKOVÁ, J. aj. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
- POKORNÁ, V. *Terapie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-151-7.
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. 1. vyd. Brno: MU, 2000. ISBN 80-210-2481-X.
- PULDA, M. *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. 2. vyd. Brno: MU, 2002. ISBN 80-210-2799-1.
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2004.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP, 2005. ISBN 80-87000-02-1.
- *Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy*.
- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. 4. vyd. Olomouc: UP Olomouc, 2006. ISBN 80-244-1475-9.
- ŘÍČAN, P. *S Rómy žít budeme - jde o to jak*. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-410-9.

- SMĚKAL, V. *Podpora optimálního rozvoje osobnosti dětí z prostředí minorit*. 1. vyd. Brno: Barrister&Principal, 2003. ISBN 80-85947-82-X.
- *Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením*. Praha: Sdružení zdravotně postižených v ČR, 1997.
- STRNADOVÁ, V. *Úvod do surdopedie*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-564-8.
- ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- ŠOTOLOVÁ, E. *Vzdělávání Romů*. 3. vyd., v nakl. Karolinum 1. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1524-0.
- THIERFELDEROVÁ, S., PRAXL, N. *Cvičíme s gymnastickým míčem*. 2. vyd. Praha: Ivo Železný, 2004. 122 s. ISBN 80-237-3895-X.
- TOUFAROVÁ, H. *Skotačíme na bublinách (overbally pro děti)*. Brno: vlastním nákladem, 2003.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte předškolního věku*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-369-6.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémových dětí a mládeže*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-378-5.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-414-4.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie I*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-593-1.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie IV. Poruchy adaptace*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-766-7.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a sociální*. 2. vyd. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: sborník k projektu "Škola pro všechny"*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-51-6.
- VÍTKOVÁ, M. *Podpora vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením*. Praha: IPPP ČR, 2001.
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. 11. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-514-1.
- ZVOLSKÝ, P. *Speciální psychiatrie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-666-X.

Zákony, vyhlášky a další předpisy:

- *Vyhláška MŠMT ČR č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání*.
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*.
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Ze dne 9.2.2005*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ze dne 9. 2. 2005*.
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. 9. 2004*.
- *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti*.
- *Zákon č. 108/2006 o sociálním zabezpečení*.
- *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe. Praha: MPSV ČR, 2002. ISBN 80-86552-45-4*.
- *Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*.

Logopedie

1. Logopedie – vymezení vědního oboru, předmět logopedie. Vztah logopedie k jiným vědním oborům. Historický vývoj péče o lidi s narušenou komunikační schopností. Osobnosti logopedie. Logoped, kvalifikační i osobnostní předpoklady.
2. Komunikace, komunikační schopnosti, komunikační proces. Význam komunikace v životě člověka. Průběh a realizace komunikačního procesu. Základní pojmy - řeč, jazyk, komunikace, vztah řeči a myšlení, řeč a paměť. Narušení komunikačních schopností – definice, klasifikace.
3. Systém péče o lidi s narušenou komunikační schopností v České republice. Platná legislativa v poskytování logopedické intervence v oblasti školství, zdravotnictví. Logopedická prevence - primární, sekundární, terciární.
4. Fylogeneze a ontogeneze lidské řeči, stadia vývoje dětské řeči – předřečová období a vlastní vývoj řeči. Psychomotorický vývoj dítěte a vývoj řeči. Jazykové roviny v ontogenezi řeči.

5. Fyziologie řízení řeči – centrální nervová soustava, podmínky tvoření řeči, anatomické předpoklady apod.
6. Speciálně pedagogická diagnostika logopedická – cíl, metody, zásady diagnostiky. Model logopedického vyšetření. Diferenciální diagnostika.
7. Pomůcky a přístroje užívané při logopedické intervenci. Zásady a principy logopedické péče, části logopedické intervence - prevence, diagnostika, terapie. Typy a formy logopedické péče - individuální a skupinová logopedická péče.
8. Poruchy vývoje řeči. Formy narušeného vývoje řeči. Možnosti logopedické intervence u lidí s narušeným vývojem řeči.
9. Dyslalie, dyspraxie, myofunkční poruchy, fonologické poruchy – etiologie, klasifikace, diagnostika, zásady logopedické intervence u dyslalie. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
10. Dysartrie (vývojová, získaná) – etiologie, klasifikace, symptomatologie, diagnostika a logopedická terapie. Současné terapeutické postupy, využívané v logopedické intervenci u dysartrií. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
11. Vývojová dysfázie - etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika a logopedická terapie u dětí s dysfázií. Dopad narušené komunikační schopnosti na proces vzdělávání.
12. Opožděný vývoj řeči - etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika, logopedická terapie u dětí s opožděným vývojem řeči. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
13. Tumultussermonis – etiologie, symptomatologie, diagnostika, logopedická intervence. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
14. Balbuties – etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika a terapie v rámci komplexní péče o balbutiky. Diferenciální diagnostika. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
15. Rhinolalie – etiologie, klasifikace, symptomatologie, logopedická diagnostika a terapie. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
16. Palatolalie – etiologie, symptomatologie, charakteristické rysy palatolalie, logopedická intervence v rámci komplexní péče o palatolaliky.
17. Získané formy narušené komunikační schopnosti – afázie – etiologie, klasifikace, diagnostika a logopedická terapie v rámci komplexní péče o afatiky. Dopad narušené komunikační schopnosti na proces vzdělávání.
18. Poruchy hlasu – etiologie, klasifikace, symptomatologie, diagnostika a terapie. Hlasová hygiena v dětství a u dospělých osob.
19. Symptomatické poruchy řeči, etiologie, péče o jedince se symptomatickými poruchami řeči.
20. Specifika výchovy a vzdělávání jedinců s narušenou komunikační schopností z hlediska věku. Logopedická prevence. Základy logopedické prevence a její zásady. Preventivní programy.
21. Proces edukace žáků s narušenou komunikační schopností. Principy a zásady vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností.
22. Alternativní a augmentativní komunikace – různé komunikační systémy, možnosti využití alternativní a augmentativní komunikace při rozvoji komunikačních schopností osob s různým postižením.
23. Poradenský systém ve školství, speciálně pedagogická centra, pedagogicko- psychologické poradny, střediska rané péče. Integrovaný proces žáka s narušenou komunikační schopností v procesu vzdělávání.
24. Rodina s dítětem s narušenou komunikační schopností jako partner ve vzdělávacím procesu pedagoga, role občanských sdružení. Možnosti aktivizace dětí s narušenou komunikační schopností.

PRAKTICKÉ VYVOZENÍ HLÁSEK (součástí každé otázky z logopedie):

1. Hlávka P - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
2. Hlávka B - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.

3. Hláška M - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
4. Hláška V - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
5. Hláška F - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
6. Hláška T - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
7. Hláška D - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
8. Hláška N - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
9. Hláška Ť - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
10. Hláška Ď - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
11. Hláška Ň - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
12. Hláška J - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
13. Hláška L - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
14. Hlášky R, Ř - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
15. Hláška S - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
16. Hláška Z - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
17. Hláška C - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
18. Hláška Š - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
19. Hláška Ž - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
20. Hláška Č - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
21. Hláška H, CH - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
22. Hláška K, G - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
23. Samohlásky a diftongy - Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.

Literatura

- ALLEN, K. E., MAROTZ, L. R., 2008. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. 3.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-421-2.
- BERANOVÁ, Z., 2002. *Učíme se správně mluvit*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0257-6.
- *Česká logopedie: vývojové poruchy řeči*. 1998. Praha: Makropulos, 1999. ISBN 80-86003-31-0.
- DELL, CARL W., 2004. *Koktavost u dětí školního věku: manuál pro logopedickou intervenci*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-075-1.
- DVOŘÁK, J., 2007. *Logopedický slovník*. 3. vyd. Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum. ISBN 978-80-902536-6-7.
- DVOŘÁK, J., 1999. *Slovní patlavost. Verbální dyspraxie*. Žďár nad Sázavou: Edice LogopaediaClinica.
- *Dyslalie: metodika reedukace*. 1999. Praha: Septima. ISBN 80-7216-100-8.
- EDELSBERGER, L. aj., 2000. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-76-5.
- FRASER, M., 2006. *Svépomocný program při koktavosti*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-183-2.

- HAVLISOVÁ, H. - SUCHÁNKOVÁ, E., 1995. *Dítě s vadnou výslovností na základní škole*. 1. vyd. České Budějovice: JU. ISBN 80-7040-146-X.
- KAVKA, S., 1999. *Fonetika a fonologie*. 3. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 80-7042-523-7.
- KITTEL, A., 1999. *Myofunkční terapie*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-7169-619-6.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Kapitoly z logopedie I*. 2. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J., 1998. *Kapitoly z logopedie II, III*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-62-1.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Možnosti stimulace preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-91-5.
- KRAHULCOVÁ, B., 2003. *Dyslálie*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-7041-413-8.
- KRAHULCOVÁ, B., 1996. *Komplexní komunikační systémy těžce sluchově postižených*. Praha: Karolinum.
- KRAHULCOVÁ, B., 2002. *Komunikace sluchově postižených*. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0329-2.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2005. *Logopedická prevence*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-056-9.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2002. *Opožděný vývoj řeči: metodika reedukace*. 1. vyd. Praha: Septima. ISBN 80-7216-177-6.
- LECHTA, V., 2008. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-433-5.
- LECHTA, V., 2003. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-961-5.
- LECHTA, V. 1990. *Logopedické repetitório: Teoretické východiská súčasnej logopedie, moderné prístupy k logopedickej starostlivosti a osoby s narušenou komunikačnou schopnosťou*. 1. vyd. Bratislava: SPN. ISBN 80-08-00447-9.
- LECHTA, V., 2001. *Koktavost: integrativní přístup*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-643-8.
- MIKULAJOVÁ, M., RAFAJDUSOVÁ, I., 1993. *Vývinová dysfázia - špecificky narušený vývin reči*. Bratislava: Dialog.
- ONHESORG, K., 1985. *Fonetika pro logopedy*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova.
- ONHESORG, K., 1991. *Naše dítě se učí mluvit*. 3. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-25233-8.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A., 1994. *Čtení o koktavosti*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-003-0.
- SOVÁK, M., 1987. *Logopedie – metodika a didaktika*. 2. upr. vyd. Praha : SPN.
- SVOBODOVÁ, K., 1997. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. 1. vyd. Praha : Septima. ISBN 80-7216-002-8.
- ŠKODOVÁ, E., 2007. *Klinická logopedie*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Portál. ISBN 978-80-7367-340-6.
- TEUSEN, G., GOZE-HÄNEL, I., 2003. *Prenatální komunikace*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-753-1
- TOMICKÁ, V., 2004. *Orientační logopedické vyšetření*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-806-6.
- TOMICKÁ, V., 2002. *Vybrané kapitoly z logopedie. Metodika a reedukace specifických asimilací*. 2. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-658-X.
- TOMICKÁ, V., 2000. *Vybrané kapitoly z logopedie: metodika a cvičné texty k odstraňování sykavkových asimilací*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-380-7.
- TROJAN, S. a kol., 2005. *Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-247-1296-2.
- VATERA, W., BOUDZIO, M., 1996. *Od prvního hlasu k prvním slovům*. Praha : Tech-Market. ISBN 80-902134-0-5.
- VOHRADNÍK, M., 2001. *Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience*. Dolní Břežany : Scriptorium. ISBN 80-86197-24-7.
- VOJTA, V., 1993. *Mozkové hybné poruchy v kojeneckém věku. Včasná diagnóza a terapie*. 1. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-85424-98-3.
- VOJTA, V. PETERS, A., 1995. *Vojtův princip. Svalové souhry v reflexní lokomoci a motorická ontogeneze*. 1. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-7169-004-X.
- VÁGNEROVÁ, M., 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- VYŠTEJN, J., 1991. *Vady výslovnosti*. 1. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-24504-8.

Surdopedie

1. Surdopedie jako vědní obor, mezioborové vztahy, předmět, cíle, úkoly. Speciálně-pedagogické a didaktické zásady v surdopedické praxi. Osobnost surdopeda, kvalifikační i osobnostní předpoklady.
2. Historický pohled na vývoj oboru. Vývoj institucí, ústavů a škol pro sluchově postižené u nás a ve světě. Významné osobnosti v oboru surdopedie.
3. Anatomie sluchového aparátu. Zvuk a fyziologie slyšení. Význam sluchu. Klasifikace sluchových vad dle různých kritérií, jejich využití, rizika a výhody.

4. Komunikace a řeč sluchově postižených osob, specifika komunikačního procesu osob se sluchovým postižením, specifické zvláštnosti osobnosti prelingválně neslyšícího jedince. Specifika v řeči sluchově postižených.
5. Ontogeneze řeči u dětí v závislosti na stupni sluchového postižení a období, kdy vada vznikla. Deskripce vývoje a dynamiky řečových a komunikačních dovedností dle jazykových rovin.
6. Diagnostika sluchových vad, sluchové zkoušky (objektivní, subjektivní), audiologie.
7. Presbyakuzie - symptomatologie, diferenciální diagnostika, prognóza. Problematika tinnitu - symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza.
8. Prevence sluchových vad a defektivit, hygiena sluchu.
9. Sluchová vada a další kombinovaná postižení – hluchoslepota. Příčiny, projevy, specifika edukace osob s hluchoslepotou, kompenzační pomůcky a komunikační systémy.
10. Sluchová protetika, sluchadla individuální protetiky, kompenzační pomůcky, typy sluchadel.
11. Kochleární implantát (CI) - podstata CI, princip fungování CI, rehabilitace po implantaci. Jednostranná, oboustranná implantace.
12. Vizualně motorické komunikační systémy - znakový jazyk, znakovaná čeština. Využití tlumočení znakového jazyka, etický kodex tlumočnicka znakového jazyka.
13. Odezírání - vymezení pojmu, typy odezírání, nácvik odezírání. Orální metoda a pomocné systémy - prstová abeceda, fonemické posunky. Totální komunikace.
14. Raná intervence u dětí se sluchovým postižením, věková kategorie 0–3 roky, význam, principy, metody práce.
15. Logopedická péče u sluchově postižených - metody práce, forma práce, cíle, principy, pomůcky, počítačové programy.
16. Možnosti integrace dětí se sluchovým postižením, speciálně pedagogické postupy a metody. Český jazyk ve vzdělávání neslyšících, psaná podoba jazyka – psaná čeština, problematika čtení a výchova ke čtenářství, vzdělávání v odborných předmětech (zeměpis, fyzika, chemie). Význam inkluze ve školním věku.
17. Reedukace řeči u sluchově postižených se zaměřením na artikulaci, orální komunikace, tvorbu a vyvozování hlásek. Sluchová výchova a složky sluchové výchovy.
18. Edukace lidí se sluchovým postižením. Školy pro sluchově postižené. Profesní orientace (kariérové poradenství) pro lidi se sluchovým postižením. Vzdělávací programy z hlediska komunikační strategie – vzdělávací programy orální, bilingvní, s totální komunikací.
19. Kurzy a zaměstnávání lidí se sluchovým postižením, funkční gramotnost a český jazyk u neslyšících a vliv na zaměstnávání neslyšících. Komprehenzivní surdorehabilitace.
20. Organizace a sdružení lidí se sluchovým postižením osob a jejich rodin – typy organizací, zaměření a jejich význam, především ASNEP, FRPSP, APPN, ČKTZJ, aj. Aktuální legislativa v péči o osoby se sluchovým postižením.
21. Socializace osob se sluchovým postižením, volnočasové aktivity dětí a dospělých se sluchovým postižením.
22. Kultura Neslyšících, kulturní a jazyková menšina. Umění u osob se sluchovým postižením, pantomima a její využití u neslyšících.
23. Rodina s dítětem/členem se sluchovým postižením - fáze přijetí dítěte s postižením, specifika a problematika komunikace rodiny, ekonomické a výchovné problémy rodin.

Literatura

- BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORAKOVÁ, R., KLENKOVÁ, J. *Logopedie a surdopedie*. Texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-136-2.
- CARDINAUX, V., CARDINAUX, H., LÖWE, A. *Ujměte se mě. Výchova hluchoslepých dětí*. Praha: Scientia, 1999.
- DAŇOVÁ, M. *Metodika úpravy textů: pro znevýhodněné čtenáře*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008.
- HERDOVÁ, S. *Vyšetřování sluchu u dětí*. Pediatrie pro praxi, 2004/4. Dostupné na WorldWide Web: www.solen.cz
- HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.

- HORÁKOVÁ, R. *Úvod do surdopedie*. In Pipeková, J. (ed.) Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: MU, 2006, s. 127-143.
- HOUDKOVÁ, Z. *Sluchové postižení u dětí - komplexní péče*. Praha: Triton, 2005.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999
- JAMBOŘOVÁ, E. *Vizuální komunikace (DVD)*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N. *Reedukace sluchu u sluchově postižených dětí předškolního věku*. Praha: Septima, 1996
- JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999
- JANOTOVÁ, N., ŘEHÁKOVÁ, K. *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených*. Praha: SPN, 1990.
- KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- KOSINOVÁ, B. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina – kultura neslyšících*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008.
- KOWALIK, S., BAŇKA, A. (2000): *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých*. Praha: Wagner Press.
- KURKOVÁ, P. *Vzdělávání žáků se sluchovým postižením z hlediska vedení ke zdravému životnímu stylu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně pedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007.
- LANGER, J., SOURALOVÁ, E. *Surdopedie – Andragogika*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1206-3
- LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk*. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000. LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepého dítěte raného věku*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III*. Praha: Scientia, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Čeština pro neslyšící (elektronický zdroj)*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 2007.
- MRÁZKOVÁ, E. MRÁZEK, J., LINDOVSKÁ, M. *Základy audiologie a objektivní audiometrie*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta, 2006.
- NEUBAUER, K. *Úvod do logopedie sluchově postižených*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009.
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: 1994.
- NOVOTNÁ, P. *Deaf Art - Výtvarné umění v kultuře Neslyšících*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4776-1
- PANSKÁ, S. *Pohybové hry pro děti se sluchovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
- PAVLOVIČOVÁ, I. *Divadlo Neslyšících a nové cesty*. Brno: DIFA JAMU, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999.
- POTMĚŠIL, M. *Sluchové postižení a sebereflexe*. Praha: Karolinum, 2007.
- POTMĚŠIL, M. *Projektování v surdopedii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N*. Praha: Fortuna, 2002.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O- Ž*. Praha: Fortuna, 2004.
- POTMĚŠIL, M. *Prstová abeceda*. Praha: FRPSP, 1992.
- PTÁČEK, A. *Humor neslyšících (videozáznam)*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- PTÁČEK, V., KOTVOVÁ, M. *Slovník znakové řeči*. Praha: PedF UK, 1998.
- PULPÁNOVÁ, L. *Dívej se, povídám,...*(Texty od Neslyšících, pro Neslyšící, o Neslyšících. Praha: ČUN, 2006
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-142-3.
- PUSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997
- SEIFERTOVÁ, J. *Spolupráce praktických dětských lékařů a specialistů v oboru chorobušních, nosních a krčních*. Pediatrie pro praxi, 2001/2. Dostupné na WorldWide Web: <www.solen.cz>
- PULDA, M. *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2799-1
- ROUČKOVÁ, J. *Cvičení a hry pro děti se sluchovým postižením*. Praha: Portál, 2006.
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Učíme se českou znakovou řeč*. Praha: Septima, 2000
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Znakování pro každý den*. Praha, Septima, 2001
- SKÁLOVÁ, T. *Uvedení do problematiky sluchového postižení*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011.
- SOBOTKOVÁ, A. *Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC*, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.

- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
- SOURALOVÁ, E., LANGER, J. HORÁKOVÁ R., RÁDLOVÁ, E., STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998.
- STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998
- STRNADOVÁ, V. *Úvod do surdopedie*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2002. 63 s. ISBN 80-7083-564-8.
- ŠÁNDOROVÁ, Z. *Vybrané kapitoly z komprehenzivní surdopedie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2003.
- ŠARÁTKOVÁ, A. *Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepé, základní zásoba znaků*. Výukový ŠEDIVA, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima, 2006.
- ŠLAPÁK, I., FLORIÁNOVÁ, P. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a foniatrie*. Brno: Paido, 1999.
- ŠMOLÍK, P. *Rekondiční cvičení: instruktážní filmy pro workshopy výchovné dramatiky neslyšících*. Brno: Ateliér výchovné dramatiky pro neslyšící, DIFA JAMU, 2007.
- ŠTĚRBOVÁ, D. a kol. (2005): *Hluchoslepota, lidé s ní a kolem ní*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí*. Praha: Septima, 1996
- VANĚČKOVÁ, V. *Příprava na čtení sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1996
- VYORÁLKOVÁ, E. *Verše pro dvě ruce (videozáznam)*. Ostrava: Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, c2007.
- VOJTECHOVSKÝ, R. *Úvod do kultúry a sveta Nepočujúcich*. Bratislava: Myslím – centrum kultúry Nepočujúcich, 2011.